

واقعیت هولناک اشباح

حمزه نوذری

جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

اغلب ما با آدم‌هایی سروکار داشته‌ایم که معتقدند اشباح وجود دارند. اشباح فقط در بیغوله‌ها و خرابه‌ها بلکه در خانه‌ها، شهرها و مراکز صنعتی و تولیدی هم وجود دارند و چه‌بسا قوی‌تر هستند؛ یعنی اشباح نه‌تنها از اشباح فلزی و آهنی ترسی ندارند بلکه در آنها خانه دارند. با یکی از این افراد صحبت می‌کردم، می‌گفت کالاها و اشیاء در خانه ما تکان می‌خورند، حرکت دارند و گاهی می‌شکنند و حرکت کالاها را به موجودات شیخ‌وار نسبت می‌داد. او می‌گفت وقتی کالاها تکان می‌خورند، اشباح را می‌توان حس کرد و واقعی‌بودن‌شان را تصدیق کرد. مارکس، متفکر بزرگ قرن نوزدهم، تصور می‌کرد در درون کالاها شیخ وجود دارد؛ منظور او از شیخ، راز و رمز ارزش کالاها بود. مارکس فکر می‌کرد اولین کسی است که ارزش شیخ‌وار درون کالاها را کشف کرده و آن را بیان و آشکار کرده است. مارکس مشخص کرد که شیخ، واقعیت و حقیقتی است به نام ارزش. من نیز فکر می‌کنم درون کالاها و خانه‌های ما شیخ وجود دارد؛ شیخی هولناک که هر لحظه زندگی ما را دچار مخاطره می‌کند. شیخی که باید از آن ترسید. اشباح به میانجی اشیاء خود را به ما می‌نمایاند. اشباح همه جا هستند و در سرتاسر زندگی ما پرسه می‌زنند و هر زمان ممکن است واقعیت هولناک خود را به ما نشان می‌دهند.

متداول‌ترین تعریف فقر با حداقل فقر اقتصادی، با کمبود مصرف کالاها یا اساسی شناخته می‌شود؛ یعنی ناتوانی در کنترل و مصرف کالاها یا ضروری. اما مسئله این است کسانی که در حال حاضر فقیر نیستند، به این معنا که می‌توانند نیازهای ضروری و اساسی خود را تأمین کنند، با خدای ممکن است فقیر شوند. دوستی تعریف می‌کرد در لحظه ممکن است فقیر شود و دیگر نتواند با بودجه و درآمد فعلی، نیازهای خود و خانواده‌اش را برطرف کند. در توضیح حرفش می‌گفت اگر همین الان به او اطلاع بدهند یخچال‌شان سوخته است، دیگر فقیر به حساب می‌آیند؛ چون نمی‌توانند کالا یعنی یخچال نورا را خریداری کنند یا خریداری آن یعنی غلبه هزینه بر درآمد و بودجه. این دوست ما خط باریکی بین طبقه فقیر و طبقه متوسط ترسیم کرد که فقیر شدن در آنی ممکن است. نکته‌ای که این دوست تعریف کرد، این مسئله را جدی‌تر مطرح کرد که فقر به معنای ناتوانی در تصاحب و مصرف کالاها یا ضروری، هر لحظه ممکن است سر برسد و به پنجره انکشتت زند کتم منم. فقر، شیخی است که در کالاها اطراف ما پنهان شده و هر لحظه ممکن است خود را نشان دهد. پس مشخص شد که منظور من از اشباح درون کالاها، فقر است. کالای دیگری که ممکن است باعث فقیر شدن افراد شود، دارو و درمان برای بیمارهای مزمن است. شاید بیش از هر کالای دیگری شیخ فقر، درون این کالاها پنهان شده است. خریداری و مصرف داروی برخی بیماری‌ها مانند سرطان، ام‌اس ... و... چنان هزینه‌بر است که نه‌تنها خانواده بیمار بلکه خانواده‌های نزدیک به شخص بیمار را هم ممکن است به دامن فقر بکشاند. هزینه‌های دندان‌پزشکی چنان زیاد است که اگر شانس با شما و خانواده‌تان همراه نباشد و از نظر ژنتیکی دندان سستی داشته باشید، به قول امروزی‌ها دچار ناترازی درآمد و هزینه می‌شوید و این ناترازی آن چنان زیاد می‌شود که فقیر شوید.

اگر به هر دلیلی گیریکس ماشین فردی که با تلاش بسیار هزینه و درآمد خود را تراز کرده و توانسته است نیازهای اساسی خود و خانواده‌اش را تأمین کند، دچار مشکل شود، ممکن است فقیر شود. می‌توان فهرستی از این حوادث و رخدادها ارائه کرد که ممکن است باعث فقیر شدن افراد شود. کاش می‌شد شیخ فقر پنهان‌شده درون کالاها را با افزایش کیفیت و ضمانت همه‌جانبه و کنترل تورم از جلوی جشمان دور کرد. دولت‌ها با سیاست‌گذاری‌های نادرست ممکن است اشباح را تکثیر کنند. افزایش حجم پول و ایجاد تورم، شیخی است که کالاها را به آسمان بلند می‌کند که دست برخی افراد هرگز به آن نمی‌رسد. اما همین دولت‌ها که با تکثیر اشباح هولناک، فقر را بیشتر می‌کنند، کلی بودجه و هزینه صرف می‌کنند تا به‌مثابه شیخ مهربانی به فقرا کمک کنند، ولی این حمایت و کمک فقط جنبه تسکینی دارد. به عبارتی، تصمیم‌های نادرست دولتی فقر تولید می‌کند و سپس همین دولت هزینه می‌کند که فقر ایجاد کرده را را تسکین دهد. آیا سیاست‌گذاری‌های دولت آن چنان است که اشباح پنهان‌شده درون کالاها را فراری دهد؟ آیا شیخ فقر از جلوی جشمان طبقه متوسط دور خواهد شد؟ اشباح همه‌جا هستند؛ به برخی از ما خیلی نزدیک و از برخی خیلی خیلی دورند.

دوشنبه ۱۴ آبان ۱۴۰۳
۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۶
۴ نوامبر ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۹۶۶
۵۰ هزار تومان
۱۲ + ۵۲ صفحه ویژه‌نامه فنی

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: شهرام مبصر، کنشگر حوزه معلولیت در گفت‌وگو با «شرق»: ما مطالبه‌گر هستیم • سفر معاون فرمانده ارتش چین به ویتنام؛ در پکن چه خبر است؟

نگاهی به فرایند گُندشدن رشد اقتصادی تحت تأثیر نااطمینانی، ناترازی انرژی و سخت‌تر شدن حلقه تحریم‌ها

یک اقتصاد و چند حفره

گزارش تینبریک را در صفحه ۴ بخوانید

این نوشته را در صفحه‌های ۲، ۳ و ۴ بخوانید

یادداشت

فضاسازی برای شورای عالی امنیت ملی

عباس آخوندی

ایران باشد. قاعدا ایشان به‌عنوان یک فرد نظامی، به تبعیت از دستور رهبری می‌بایست در انتظار تصمیم مقامات مسئول می‌ماند. همه می‌دانیم که منطقه با آتش‌افروزی‌های رژیم اسرائیل در آستانه یک جنگ تمام‌عقار قرار دارد و سنت اسلامی و ایرانی، ضمن آمادگی کامل، کناره‌گیری از جنگ است، مگر آنکه جنگ بر ملت همچون جنگ تحمیلی هشت‌ساله، تحمیل شود. قطعاً این نوع اظهارنظرهای خام می‌تواند پیامدهای سنگینی برای ملت ایران داشته باشد.
۲- سردار کوثری خبرهایی از درون شورای عالی امنیت ملی اعلام می‌کند. از جمله می‌گوید: «تصمیم نهایی درباره پاسخ نظامی ایران به رژیم صهیونیستی در شورای عالی امنیت ملی گرفته شده است. اکثریت یا بگوییم همه اعضای شورای عالی امنیت ملی با پاسخ نظامی ایران به اسرائیل موافقت کرده‌اند». آیا سردار کوثری عزیز سخگویی شورای عالی امنیت ملی کشور هستند؟ شورا رئیس، دبیر و سخنگو دارد. اگر تصمیمی اتخاذ شده است که باید اعلام عمومی شود،

یادداشت

سخنی با دولت درباره انتصاب استانداران جدید

احسان هوشمند

براساس مناطق محروم موجب ورود شمار چند ده‌هزار نفری از جوانان سنی‌مذهب به دانشگاه‌ها و حتی کسب مدارج عالی تحصیلی در رشته‌های مختلفی از سوی این دسته مانند دیگر نقاط کشور شده است. به‌ویژه آنکه در دوره چند دهه‌ای اخیر بر شمار مراکز آموزش عالی کشور به‌شدت افزوده شد و ظرفیت پذیرش دانشجو رشد درخور توجهی داشت. همچنان سهمیه مناطق محروم ظرفیتی است که جذب بیشتر داوطلبان مناطق محروم در دانشگاه‌ها را در پی دارد.

۳- تحولات اجتماعی و فرهنگی و سیاسی کشور در این دوره چند دهه‌ای نمی‌توانست بر مناطق مرزی کشور از جمله در محل استقرار سنی‌های کشور در استان‌هایی نظیر کردستان، سیستان‌وبلوچستان یا آذربایجان غربی بی‌تأثیر باشد. به‌همین دلیل جامعه اهل سنت در فرصت‌های سیاسی مانند انتخابات

با مشارکت معتنادار و نوع رای خود، مطالبات خود را دربراه رفع برخی محدودیت‌ها برای حضور سنی‌مذهبان در ساختار قدرت ابراز می‌کردند. ندانن رای به آقای هاشمی‌رفسنجانی در سال ۱۳۷۲ در بخشی از مناطق سنی‌نشین کشور، رای بالا به آقای خاتمی در سال ۱۳۷۶ و ۱۳۸۰ و حتی رای به آقای

در جمع خانواده‌های شهدای اخیر پدافند

رهبر انقلاب: شهادت

عزیزان پدافند هوایی

برجسته و مهم است

۳

برگزیده‌ها

روز متفاوت نمایندگان ایران در آسیا

سرنوشت ایرانی‌ها در دست این دو خارجی

۹

فاز اول بزرگ‌ترین نیروگاه خورشیدی ایران وارد مدار شد

گام ۲۰همتی فولاد مبارکه در مسیر فولاد سبز

۴

بررسی چالش‌ها و گرفتاری‌های تحصیلی به نوآوری‌های مالی در ایران

گام معلق فین‌تک‌ها

ویژه‌نامه فنی‌زی را از روزنامه‌فروشی‌ها بخواهید

آنچه گذشت

تله عسل!

یادداشتی از امیر سیدین

۱۲

یک قاب تجربه

چگونه ایران بهتر را مهندسی کنیم

جلیل سارکارتزاد

هفته گذشته دانشگاه LSE لندن شاهد رونمایی از کتاب مشکلات پیچیده یا غامض «چگونه یک جهان بهتر را مدیریت کنیم» (- Wicked Prob- جهان بهتر را Engineer a Better World lems) با حضور آقای گورو مادهاوان (-Guru Madha-van) نویسنده کتاب و گروه یزادی از استادان، دانشجویان و کارشناسان بود. کتابی که به‌تازگی چاپ شده و با تکیه بر مطالعات میدانی، با هدف مشکلاتی‌یابی و شناسایی مهم‌ترین مشکلات کلاسیک و رایج در جوامع بشری و دسته‌بندی آنها و ارائه راهکار برای فائق‌آمدن بر مشکلات و همچنین تأکید بر تحقیق و پژوهش‌های معتبر به جهان ارائه شده است.

نویسنده کتاب با تکیه بر تجربه برگرفته از بررسی و عیب‌یابی صنعت هوانوردی آمریکا در سال‌های ۱۹۳۰ تا ۱۹۷۰، کوشیده است مسائل غامض و پیچیده (بدخیم) را شناسایی کرده و با طبقه‌بندی آنها و با ذهن مهندسی و سامانه‌یافته، از علوم و فنون پیشرفته و نوآوری‌های مدرن برای گره‌گشایی از مشکلات اقدام کند. در این نشست، کتاب مورد نقد و بررسی کارشناسان و استادان حاضر قرار گرفت. نویسنده مشکلات را در این کتاب به چهار دسته کلی تقسیم می‌کند:

۱- مشکلات سخت (Hard Problems)
رومزه که دارای تعریف واضح و نتایج قابل اندازه‌گیری هستند که آنها را ساختارمند و اغلب کتمی می‌کنند و روابط علی و معلولی مشخصی دارند. راه‌حل آنها معمولاً با رویکردهای ساختارمند و با روش‌های استاندارد و با تکیه بر دانش فنی و محاسبات دقیق صورت می‌پذیرد؛ مانند شکستن لوله آب، خراب‌شدن یک خودرو، تعمیر و بازسازی ساختمان یا کارخانه و... به‌طور کلی مسائل سخت (Hard Problems) یا حل می‌شوند (وی این صفحه ادامه‌در صفحه ۱۱ می‌داند)...

۵
این صفحه ادامه‌در صفحه ۱۱ می‌داند...